

HISTORYJKI Z „Ó” I „U”

Zasady z „ó” i „u” pisowni,
a nie jest ich tak bez liku,
aby zawsze dobrze pisać,
zapamiętać musisz, smyku.

„Ó” piszemy:

– wtedy, gdy w innych formach tego wyrazu lub w wyrazach pokrewnych **wymienia się na „o”, „e”, „a”**, np. głód – głodny, kółka – koła, lód – lody, mróz – mroźny, twórczy – tworzyć, pióro – pierze, siódma – siedem, niósł – niesie, mówić – mawiać, skrócić – skracać, wrócić – wracać;

– **w zakończeniach: -ów, -ówna, -ówka**, np. butów, Kraków, Tarnów, rogow, zastanów się, postanów, gotów, zdrow, Rodziewiczówna, Nowakówna, generałówna, aptekarzówna, ciężarówka, klasówka, kartkówka, majówka, pocztówka,

wyjątki: skuwka, wsuwka, zasuwka – pochodzą one bowiem od wyrazów skuwać, wsuwać, zasuwąć;

– **w niewielu wyrazach na początku: ósemka, ósmy, ów, ówczesny, ówdzie;**

– w wyrazach, których **pisownię trzeba zapamiętać: córka, chór, czółno, dopóki, dopóty, góra, jaskółka, Józef, kłótnia, król, mózg, ogół, ogórek, płótno, późno, półka, próba, prócz, próżny, przepiórka, równy, różga, róża, różny, różdźka, skóra, tchórz, wiewiórka, wiór, włóczęga, włóczka, włócznia, włókno, wójt, wróbel, wróżba, wzgórze, żółw, żółty, źródło.**

„U” piszemy:

– **na początku** wyrazów, np. ubranie, układ, ul, ulewa, ulica, umowa, upał, uprawa, urok, urząd;

– **na końcu** wyrazów, np. w parku, w plecaku, w ręku, do sklepu, o wilku;

– **w zakończeniach** wyrazów, takich jak:

-ula (np. Krasula, brzydula),

ó u

-ulec (np. budulec, hamulec, szpikulec),

-un (np. opiekun, zwiastun),

-unek (np. ratunek, pakunek, rysunek),

-unka (np. opiekunka, piastunka);

- w zdrobnieniach lub spieszzeniach:

-usia, -usi (np. mamusia, wnusia, malusi, milusi),

-uszek (np. fartuszek, staruszek, okruszek),

-utki (np. czyściutki, malutki),

-unia (np. ciotunia, babunia);

- w zakończeniach czasowników czasu teraźniejszego -uję, -ujesz, -uje, -ujemy, -ujecie, -ują, np. kupuję, kupujesz, kupuje, kupują, malujemy, malujecie, maluje, prasuję, prasujesz, prasują;

- w wielu wyrazach, których pisowni nie uzasadnia żadna reguła: bułka, but, chudy, druk, dużo, gruby, mucha, muzyka, pukać, pusty, zupa.

BIWAK

1. Pewne wyrazy w tekście historyjki pt. „Biwak” zostały pozamieniane. Znajdź je, wykreśl i wpisz pod nimi odpowiednie słowa wybierane z ramki.

Pewnego lasu bawół, bóbr i sokół – trójka przyjaciół – postanowili wybrać się na biwak. Mówili o tym, że rozbiją sos obok szuwarów, nad jeziorem. Nad jezioro prowadziła wąska dróżka wzdłuż kina, który otaczał ogród. Pochód otwierał bóbr. Jednakże włókł się jak górnik, więc idący za nim bawół przydeptywał mu ogon. Oburzony tym bóbr odwrócił się gwałtownie i oświadczył, że dopóki bawół nie przestanie przydeptywać mu humoru, dopóty on nie ruszy się z miejsca. Zatem bawół postanowił wysunąć się na przód autobusu. Dróżka robiła się coraz węższa i bawół nie pływał na niej. W końcu przewrócił się do miasta i przygniótł bobra. Wypadki te poróżniły przyjaciół. Zaczęli się liczyć. Sokół zauważył furtkę w ogrodzeniu. Zaproponował, by cała trójka zrobiła postój na terenie szafy i zaspokoila głód. Po krótkim odpoczynku wszystkim powrócił dobry widok. Zwierzęta wznowiły wędrówkę. Bóbr i bawół kupowali miejscami. Raz jeden, a raz drugi

był w czołówce drużyny. Pod wieczór w końcu dotarli nad wtorek i zbudowali
szalaś. A cały następny dzień pływali miską po jeziorze.

kłócić, obóz, płotu, zamieniali się, ogona, pochodu, jezioro,
popołudnia, ogródka, mieścił się, żółw, tyłu, łódką, nastrój

2. A oto prawidłowo napisany tekst. Przeczytaj go i sprawdź, czy poprawnie wykonałeś poprzednie zadanie. Następnie pokoloruj na czerwono „ó” w wyrazach z „ó” wymiennym, na zielono w wyrazach z „ó” niewymiennym, a na niebiesko „u”. Przepisz po 5 rzeczowników i czasowników z „ó” i po 3 rzeczowniki i czasowniki z „u” .

Pewnego popołudnia bawół, bóbr i sokół – trójka przyjaciół – postanowili wybrać się na biwak. Mówili o tym, że rozbiją obóz obok szuwarów, nad jeziorem. Nad jezioro prowadziła wąska dróżka wzdłuż płotu, który otaczał ogród. Pochód otwierał bóbr. Jednakże włókł się jak żółw, więc idący za nim bawół przydeptywał mu ogon. Oburzony tym bóbr odwrócił się gwałtownie i oświadczył, że dopóki bawół nie przestanie przydeptywać mu ogona, dopóty on nie ruszy się z miejsca. Zatem bawół postanowił wysunąć się na przód pochodu. Dróżka robiła się coraz węższa i bawół nie mieścił się na niej. W końcu przewrócił się do tyłu i przygniół bobra. Wypadki te poróżniły przyjaciół. Zaczęli się kłócić. Sokół zauważył furtkę w ogrodzeniu. zaproponował, by cała trójka zrobiła postój na terenie ogródka i zaspokoila głód. Po krótkim odpoczynku wszystkim powrócił dobry nastrój. Zwierzęta wznowiły wędrówkę. Bóbr i bawół zamieniali się miejscami. Raz jeden, a raz drugi był w czołówce drużyny. Pod wieczór w końcu dotarli nad jezioro i zbudowali szalaś. A cały następny dzień pływali łódką po jeziorze.

5 rzeczowników z „ó”: -----

5 czasowników z „ó”: -----

3 rzeczowniki z „u”: -----

3 czasowniki z „u”: _____

3. Złośliwy chochlik z niektórych wyrazów skradł, a w innych podpisywał literki. Popraw błędy. Napisz poprawnie wyrazy.

popołudne - _____
 wzdałuż - _____
 bóber - _____
 trójcka - _____
 przygniół - _____
 drulżyna - _____
 krótki - _____
 powrókcił - _____
 zbudwali - _____
 zaugważył - _____
 przyjciół - _____
 brawół - _____

4. Wytnij wyrazy z tabeli. Na osobnej kartce przyklej obok siebie rymujące się słowa.

dróżka	postój	pochód	czołówka
szuwary	ogródek	łobuz	wilczur
wieczór	skrócił	kłódka	urwie
obóz	głód	wokół	dochód
furtka	łódka	który	jagódek
kurtka	wędrówka	nóżka	chmury
sokół	zółwie	trud	nastrój
puchary	oburzony	przewrócił	poruszony